

ფიქრნი მტკვრის პირას

წარვედ წყალის პირს სევდიანი ფიქრთ გასართველად,
 აქ ვეძიებდი ნაცნობს ადგილს განსასვენებლად;
 აქ ლბილს მდელიოზედ სანუგეშოდ ვინამე ცრემლით,
 აქაც ყოველი არე-მარე იყო მოწყენით;
 ნელად მოღვლავს მოღუდუნე მტკვარი ანკარა
 და მის ზვირთებში კრთის ლაჟვარდი ცისა კამარა.

იდაყვ-დაყრდნობილ ყურს ვუგდებ მე მისსა ჩხრიალსა
 და თვალნი რბიან შორად, შორად, ცის დასავალსა!
 ვინ იცის, მტკვარო, რას ჰბუტბუტებ, ვისთვის რას იტყვი?
 მრავალ დროების მოწამე ხარ, მაგრამ ხარ უტყვი!..
 არ ვიცი, ამ დროს ჩემს წინაშე ჩვენი ცხოვრება
 რად იყო ფუჭი და მხოლოდა ამაოება?..
 მაინც რა არის ჩვენი ყოფა — წუთისოფელი,
 თუ არა ოდენ საწყაული აღუვსებელი?
 ვინ არის იგი, ვისთვის გული ერთხელ აღევსოს,
 და, რაც მიეღოს ერთხელ ნატვრით, ისი ეკმაროს?

თვითონ მეფენიც უძლეველნი, რომელთ უმაღლეს
 ამაო სოფლად არღა არის სხვა რამ დიდება,
 ჰშფოთვენ და დრტვინვენ და იტყვიან: „როდის იქნება,
 ის სამეფოცა ჩვენი იყოს?“ და აღიძვრიან
 იმავ მიწისთვის, რაც დღეს თუ ხვალ თვითვე არიან..
 თუნდ კეთილ მეფე როდის არის მოსვენებული?
 მისი სიცოცხლე — ზრუნვა, შრომა და ცდა ქებული;
 მისი ფიქრია, თუ ვით უკეთ მან უპატრონოს
 თავისს მამულსა, თვისთა შვილთა, რომ შემდგომსა დროს
 არ მისცეს წყევით თვის სახელი შოამომავლობას!..

Nikoloz Baratashvili**THOUGHTS ON THE MTKVARI'S BANKS**

I walked along the river banks to still my racing mind,
Searching for some familiar spot where I could find repose;
Tears caught me, and in the soft grass I wept for consolation—
Bridges, surrounding trees and churches, all steeped in melancholy;
The Mtkvari's pristine water flowed, turning, trickling,
And the blue firmament undulated in its ripples.

Propped on elbow, I turned my ear to the gurgling river
And I set my gaze far, far toward the sky's periphery;
Mtkvari, what's that you're murmuring, to whom do you speak?
Though wordless you have been witness to eras past!
Do tell me: Why this life? Why persist day after day
If what I'm living is only pointless human vanity?
Is not our evanescent world, this existence
but a vessel waiting to be filled?
What man breathes whose heartsurges can be allayed,
Who ceases to plan or dream, has all desires sated?

Even knightly sovereigns of unrivalled dominance
Feel the stir of envy for realms under others' influence;
Inciting one another, they conspire: "When will the hour come
When we vanquish and possess yonder territory?"
Then raise armies for the very earth that they'll become tomorrow!
When is the honorable king ever free from worry?
He knows no respite from caring, responsibility, endeavor;
His thoughts turn and turn again to the welfare
Of his motherland and heirs so in some future day,
Posterity will not condemn his noble name!

მაგრამ თუ ერთხელ სოფელსაც უნდ ბოლო მოედოს,
მაშინ ვიღამ სთქვას მათი საქმე, ვინ სადღა იყოს?..

მაგრამ რადგანაც კაცნი გვექვიან — შვილნი სოფლისა,
უნდა კიდევცა მიესდიოთ მას, გვესმას მშობლისა.
არც კაცი ვარგა, რომ ცოცხალი მკვდარსა ემსგავსოს,
იყოს სოფელში და სოფლისთვის არა იზრუნვოს.

1837 [1843]

If death trumps power, consumes all worldly concerns,
How will memories of man's misdeeds or glory then endure?

Because as mortals we are children of this world,
Our duty is to serve our land, observe our forbearers' ways;
Unworthy is the man who lives only as a lifeless clay mass,
Remains on this earth but spurns its delights and rewards.

ელეგია

მკრთალი ნათელი სავსე მთვარისა
 მშობელს ქვეყანას ზედ მოჰფენოდა
 და თეთრი ზოლი შორის მთებისა
 ლაჟვარდ სივრცეში დაინთქმებოდა.

არსაიღამ ხმა, არსით ძახილი!..
 მშობელი შობილს არრას მეტყვოდა,
 ზოგჯერ კი ტანჯვით ამოძახილი
 ქართველის ძილშია კვნესა ისმოდა!

ვიდექ მარტოკა... და მთების ჩრდილი
 კვლავ ჩემ ქვეყნის ძილს ეაღერსება.
 ოხ, ღმერთო ჩემო! სულ ძილი, ძილი,
 როსღა გვეღირსოს ჩვენ გაღვიძება?!

1859-სა წელსა, 4-სა იენისს,
 ს. პეტერბურდი.

Ilia Chavchavadze**ELEGY**

Lambent light of the moon at its fullest
Was shining across my motherland,
And the distant mountains' white contour
Was receding into blue expanse.

Deep stillness: neither sounds nor cries—
Like parent to child, my Country told me little.
From time to time I heard an anguished sigh,
Sobs while a Georgian man slept and dreamt.

I stood alone and the mountains' shadow
Again embraced the slumber of my native land.
Oh my God! Sleeping, sleeping all the time!
When will we be worthy to awaken?

სულიკო

საყვარლის საფლავს ვეძებდი,
ვერ ვნახე!.. დაკარგულიყო!..
გულამოსკვნილი ვჩიოდი:
„სადა ხარ, ჩემო სულიკო!“

ეკალში ვარდი შევნიშნე,
ობლად რომ ამოსულიყო,
გულის ფანცქალით ვკითხავდი:
„შენ ხომ არა ხარ სულიკო?!“

ნიშნად თანხმობის კოკობი
შეირხა... თავი დახარა,
ცვარ-მარგალიტი ციური
დაბლა ცრემლებად დაჰყარა.

სულგანაბული ბულბული
ფოთლებში მიმალულიყო,
მივეხმატებლე ჩიტუნას:
„შენ ხომ არა ხარ სულიკო?!“

შეიფრთქილა მგოსანმა,
ყვავილს ნისკარტი შეახო,
ჩაიკვნეს-ჩაიჭიკჭიკა,
თითქოს სთქვა: „დიახ, დიახო!“

დაგვექათქათებდა ვარსკვლავი,
სხივები გადმოსულიყო,
მას შევეკითხე შეფრქვევით:
„შენ ხომ არა ხარ სულიკო?!“

დასტური მომცა ციმციმით,
სხივები გადმოჰყარა
და იმ დროს ყურში ჩურჩულით
ნიაემაც ასე მახარა:

Akaki Tsereteli**SULIKO**

I sought my beloved's grave;
At a loss I began to moan,
Trembling, sobbing violently,
"Where are you? Answer please, Suliko."

I walked alone through gardens,
Amongst brambles I saw a rose
My heart thumped, I dared to ask,
"Could that be you, Suliko?"

As a sign of affirmation
The blossom swayed and bent her head;
Dew beads collected on her petals
And dripped to the ground like tears.

I gasped suddenly a nightingale
Rustled in the undergrowth.
I called the songbird close to me
"Is that you, dear Suliko?"

The birdpoet flapped her wings,
Nudged the flower with her beak.
"Chikchika!" she sobbed and twittered
As if to say, "Yes, it's me!"

A star brightened up above us,
Illuminating beams glowing.
In earnest I entreated,
"Is that you, dear Suliko?"

She shone her rays upon me,
Confirming with a twinkling pulse;
A breeze meanwhile rippled past my ear
Whispering this epistle:

„ეგ არის, რასაც ეძებდი,
მორჩი და მოისვენეო!
დღე დაიღამე აწ ტკბილად
და ღამე გაითენეო!

„სამად დაშლილა ის ერთი:
ვარსკვლავად, ბუღბულ, ვარდადო,
თქვენ ერთმანეთი რადგანაც
ამ ქვეყნად შეგიყვარდათო“.

მენიშნა!.. აღარ დავეძებ
საყვარლის კუბო-სამარეს,
აღარც შევიჩივი ქვეყანას,
აღარ ვღვრი ცრემლებს მდუღარეს!

ბუღბულს ყურს ვუგდებ, ვარდს ვყნოსავ,
ვარსკვლავს შევყურებ ღმერთთა
და, რასაცა ვგრძნობ მე იმ დროს,
ვერ გამომიტყვამს ენითა!

ისევ გამეხსნა სიცოცხლე,
დღემდე რომ მწარედ კრულ იყო,
ახლა კი ვიცი, სადაც ხარ:
სამგან გაქვს ბინა, სულიყო!

[1895]

You've found the answer you've been seeking
From this moment stop and rest.
Let your nights darken sweetly
And your days brighten at last.

Your lover has become a trinity—
The rose, the nightingale, the star—
Immortalized, transfigured by
The love you shared with one another.

How true! No longer do I seek
The grave of my Suliko;
The world no longer hears my sighs
Bitter tears no longer flow in sorrow.

I gaze at the star, drink the rose's fragrance,
The nightingale's songs fill my ears;
Feelings rise and crest within me
My words dissolve and disappear.

Until today life was damned bitterly
My soul's renewed, my grief let go
Now finally I understand:
You live on in three, Suliko.